

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 4/2024
Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie
z dnia 1 lutego 2024 roku

**Standardy Ochrony Małoletnich
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie
w Pleszewie**

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023r. , poz. 1606)
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2023 r., poz. 1304)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249 oraz z 2023 r., poz. 289 oraz 535)
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023r., poz. 1870)
6. Ustawa dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781)
7. Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. z 1991r. nr 120, poz. 526)

Spis Treści

Rozdział 1. Wstęp

Rozdział 2. Słowniczek terminów

Rozdział 3. Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci- zasady rozpoznawania i reagowania

Rozdział 4. Zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia

Rozdział 5. Zasady ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych małoletnich

Rozdział 6. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

Rozdział 7. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

Rozdział 8. Przepisy końcowe

Rozdział 1

Wstęp

Zgodnie z zarządzeniem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie w naszej jednostce wprowadzono Standardy Ochrony Małoletnich. Standardy te stanowią zbiór zasad, które mają na celu tworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska dla dzieci. Obejmują one zasady zapobiegania krzywdzeniu dzieci działania profilaktyczne oraz procedury interwencji. W przypadku, gdy do krzywdzenia doszło określają również zasady minimalizowania skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc dziecku. Każdy pracownik, praktykant, wolontariusz, czy stażysta ma obowiązek traktować dziecko z szacunkiem i uwzględniać jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie jakiegokolwiek formy przemocy. Pracownicy jednostki działają w ramach obowiązujących przepisów prawa oraz swoich kompetencji.

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem zostały opublikowane na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie www.pcpr-pleszew.pl Są szeroko promowane wśród całego personelu.

Standardy ochrony małoletnich obejmują:

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.
2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem.
3. Zasady dotyczące kontaktu fizycznego z dziećmi.
4. Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.
5. Zasady ochrony danych dziecka.
6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.
Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci oraz utrwalonymi w innej formie
7. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
8. Zasady udostępniania, przeglądu i aktualizacji standardów.
9. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów.

Rozdział 2

Słowniczek terminów

1. Dziecko/małoletni – każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
2. Krzywdzenie dziecka – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.
3. Personel – każdy pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.
4. Opiekun dziecka – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, rodzic zastępczy, a także opiekun prawny.
5. Instytucja – każda instytucja świadcząca usługi dzieciom lub działająca na rzecz dzieci.
6. Dyrekcja – osoba (lub podmiot), która w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie jest uprawniona do podejmowania decyzji.
7. Zgoda rodzica- oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka konieczne jest poinformowanie rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
8. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich- Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem. Wyznaczony przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.
9. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział 3

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci – zasady rozpoznawania i reagowania

1. Rekrutacja pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady Rekrutacji stanowi **Załącznik nr 1** do Standardów.
2. Standardy ochrony małoletnich – wersja dla dzieci stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.
3. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie. Zasady stanowią **Załącznik nr 3** do Standardów.
4. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie posiadają wiedzę na temat czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci i zwracają na nie uwagę w ramach wykonywanych obowiązków. Czynniki ryzyka stanowią **Załącznik nr 4** Standardów.

5. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie podejmują rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

Rozdział 4

Zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia

§ 1

W przypadku powzięcia przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie oraz Koordynatorowi ds. Standardów.

§ 2

1. Po uzyskaniu informacji Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie lub Koordynator ds. Standardów wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o podejrzeniu.
2. Wyznaczona przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie osoba sporządza opis sytuacji rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem i rodzicami oraz opracowuje plan pomocy małoletniemu.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - b) wsparcia, jakie zaoferuje dziecku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie,
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 3

1. W bardziej skomplikowanych przypadkach (dotyczących np. wykorzystywania seksualnego lub znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor PCPR w Pleszewie powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: kierownicy/pracownicy sekcji lub jednostek mających w swoich zakresach pracę z małoletnimi, pedagog/psycholog, pracownik socjalny, dyrektor, koordynator ds. Standardów inni pracownicy mający wiedzę na temat skutków krzywdzenia dziecka lub posiadający wiedzę o krzywdzonym dziecku.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy małoletniemu spełniający wymogi określone w Rozdziale 4 § 2 pkt 3 niniejszych Standardów, na podstawie opisu sporządzonego przez pracownika wskazanego przez Dyrektora PCPR w Pleszewie.

3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłoszą rodzice/opiekunowie dziecka Dyrektor PCPR w Pleszewie jest zobowiązany powołać zespół interwencyjny.
4. Zespół, o którym mowa w punkcie 1, wzywa rodziców/opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 4

1. Sporządzony przez zespół interwencyjny plan pomocy małoletniemu wraz z zaleceniem współpracy przy jego realizacji przedstawiany jest rodzicom/opiekunom.
2. Koordynator ds. Standardów, pracownik socjalny lub pedagog/psycholog informuje rodziców/opiekunów prawnych o obowiązku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie – jako instytucji – zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji). Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie uczestniczą w realizacji procedury „Niebieskiej Karty” lub są uprawnieni do samodzielnego jej wszczynania.
3. Po poinformowaniu rodziców lub opiekunów prawnych małoletniego przez Koordynatora ds. standardów, pracownika socjalnego lub pedagoga/psychologa – zgodnie z punktem poprzedzającym – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie 3.

§ 5

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszych Standardów. Kartę tę załącza się do dokumentacji dziecka.
2. Wszyscy pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 5

Zasady ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych małoletnich

1. Instytucja zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Instytucja, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowi **Załącznik nr 6** do niniejszych Standardów.
4. Personelowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie PCPR bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
5. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody.
6. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
7. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
8. Upublicznienie przez pracownika wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
9. Pisemna zgoda, o której mowa pkt 8 powinna zawierać informacje, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie www.youtube.com w celach promocyjnych).

Rozdział 6

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Dzieci nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
2. Małoletni mogą korzystać z zabezpieczonej sieci internetowej w ramach Powiatowej Świetlicy Środowiskowej dla Młodzieży Dojeżdżającej.
3. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
4. Rozwiązania organizacyjne na poziomie PCPR bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
5. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie PCPR jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
6. W PCPR zatrudniony jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci, do jego obowiązków należy zabezpieczenie sieci Internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania.

7. Użytkownikowi komputera zabrania się instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie, usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.

Rozdział 7

Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

1. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie wyznacza Koordynatora ds. Standardów, czyli osobę odpowiedzialną za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.
2. Osoba, o której mowa w punkcie 1, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Koordynator ds. Standardów przeprowadza ewaluację Standardów. Wśród pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie raz na 2 lata, przeprowadza ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 7** do niniejszych Standardów. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany oraz wskazywać naruszenia Standardów.
4. Na podstawie przeprowadzonej ankiety Koordynator ds. Standardów sporządza raport z monitoringu, który przekazuje Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie w terminie do 30 czerwca każdego roku, w którym przeprowadzana jest ewaluacja.
5. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie na podstawie otrzymanego raportu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, dzieciom i ich rodzicom/opiekunom.

Rozdział 8

Przepisy końcowe

1. Niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem wchodzi w życie z dniem **15 lutego 2024 roku**.
2. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisem każdego z pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie na załączonej do niniejszych Standardów liście.

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

1. Dyrektor przed zatrudnieniem pracownika w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie poznaje dane osobowe, kwalifikacje kandydata/kandydatki, w tym stosunek do wartości podzielanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Dyrektor dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia oraz wolontariusze/stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne.
3. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i dzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
 - a) wykształcenia,
 - b) kwalifikacji zawodowych,
 - c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
4. W każdym przypadku Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Powinien znać:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
5. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie może poprosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie tych danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie nie może bowiem samodzielnie prowadzić tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO) oraz Kodeksu pracy.
6. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki na stanowisko pracy do sekcji/jednostki: **Sekcja ds. Pieczy Zastępczej, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla Młodzieży Dojeżdżającej**, których zakres obowiązków może obejmować pracę z dziećmi uzyskuje jego/jej dane osobowe, w tym dane potrzebne do sprawdzenia danych w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępiem ograniczonym.

7. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
 - 1) imię i nazwisko,
 - 2) data urodzenia,
 - 3) PESEL,
 - 4) nazwisko rodowe,
 - 5) imię ojca,
 - 6) imię matki.
8. Wydruk z Rejestru przechowuje się w dokumentacji pracowniczej lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza lub osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
9. Dyrektor Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie przed zatrudnieniem pracownika do sekcji/jednostek: **Sekcja ds. Pieczy Zastępczej, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla Młodzieży Dojeżdżającej**, których zakres obowiązków może obejmować pracę z dziećmi uzyskując od kandydatki/ kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
10. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów.
11. Od kandydata/kandydatki – osoby posiadającej obywatelstwo inne niż polskie Dyrektor pobiera również oświadczenie o państwie lub państwach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
12. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka zobowiązani są złożyć pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie byli prawomocnie skazani w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec nich innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścili się takich czynów zabronionych oraz, że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.
13. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej

za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”

14. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego.

15. W przypadku niemożności przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego Dyrektor uzyskuje od kandydata/kandydatki oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

„Skrócona wersja Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem - dla dzieci”

Wstęp

W naszej placówce, czyli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie (w skrócie PCPR) zostały opracowane i wprowadzone w życie Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem. W dokumencie tym znajdziecie między innymi informacje co to jest krzywdzenie dziecka, jak i gdzie zgłaszać gdy Tobie lub innemu dziecku dzieje się krzywda. Standardy określają również jakie zachowanie między pracownikami PCPR a dziećmi są dopuszczalne, a jakich należy unikać. Standardy są opublikowane na stronie internetowej PCPR w Pleszewie oraz znajdują się w sekretariacie PCPR w budynku przy ul. Kazimierza Wielkiego nr 7a, 63-300 Pleszew.

Preambuła

Dla pracowników PCPR w Pleszewie najważniejsze są działania prowadzone dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Celem dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” jest zapewnienie dzieciom sprzyjających warunków w czasie wizyt w PCPR w Pleszewie w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa.

Rozdział 1

Objaśnienie terminów

1. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
2. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej lub innego dziecka, które ujemnie wpływa na Wasz rozwój fizyczny lub psychiczny.

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 1

1. Pracownicy PCPR w Pleszewie w ramach wykonywanych obowiązków w czasie Twojej wizyty w PCPR lub w czasie spotkań organizowanych przez PCPR poza jego siedzibą zwracają uwagę kiedy Tobie lub innemu dziecku dzieje się krzywda.

§ 2

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

1. **Przemoc fizyczna to między innymi:** popychanie, szarpanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami.

2. **Przemoc psychiczna to między innymi:** poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, wyzywanie, wyśmiewanie, odtrącanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikty dorosłych, wytykanie z powodu odmienności.
3. **Wykorzystanie seksualne** to: naruszenie sfery intymnej dziecka, zmuszanie do oglądanie nagich osób, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży.
4. **Zaniedbywanie** to: niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka lub nie respektowanie jego podstawowych praw (niedożywienie, ubiór nieadekwatny do pory roku, zaniedbanie higieniczne, pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych, nie dbanie o higienę snu i odpoczynku, nie posyłanie dziecka do szkoły, nie zapewnienie dziecku opieki lekarza).

§ 3

1. Przemocy możecie doświadczyć ze strony innych dzieci, rodziców biologicznych lub zastępczych; opiekunów, osób trzecich (osób, z którymi miałaś kontakt czy pracowników PCPR w Pleszewie).
2. Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko ustalone w PCPR w Pleszewie znajdują się w Załączniku nr 1 do tego dokumentu.
2. Zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko ustalone w PCPR w Pleszewie znajdują się w Załączniku nr 2 do tego dokumentu.

Rozdział 3

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

1. W przypadku doświadczenia jakiegokolwiek z wyżej wymienionych form krzywdzenia ze strony osób dorosłych lub innych dzieci zawiadom pracownika PCPR w Pleszewie lub Dyrektora placówki.
2. Wówczas stosownie do zgłoszonej sytuacji zostanie uruchomiona odpowiednia procedura.

Rozdział 4

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 1

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie uznając Twoje prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia najwyższe standardy ochrony Twoich danych osobowych oraz Twojego wizerunku zgodnie zobowiązującymi przepisami prawa.

§ 2

2. Zgodę na publikację Twojego wizerunku wyrażają w formie pisemnej rodzice lub opiekunowie prawni.

Rozdział 5

Monitoring stosowania Standardów

1. Raz na 2 lata dokonywana jest analiza realizacji Standardów i w razie potrzeby osoba odpowiedzialna za realizację i propagowanie Standardów ochrony małoletnich wprowadza do dokumentu niezbędne zmiany i udostępnia pracownikom, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział 6

Zasady udostępniania dzieciom i ich rodzicom Standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania

1. Dokument „Standardy Ochrony Dzieci/Małoletnich” jest dokumentem PCPR w Pleszewie ogólnodostępnym dla personelu Centrum, dzieci oraz ich opiekunów, zamieszczony jest na stronie PCPR w Pleszewie www.pcpr-pleszew.pl oraz dostępny w sekretariacie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie na stronie internetowej oraz w na tablicach ogłoszeń w PCPR w Pleszewie.

Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

Zasady bezpiecznych relacji pracowników PCPR w Pleszewie z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników współpracujących bezpośrednio z rodziną zastępczą i dziećmi, pracowników niewspółpracujących bezpośrednio z rodziną zastępczą i dziećmi, praktykantów i wolontariuszy. Personel powinien traktować Was z szacunkiem oraz uwzględniać Waszą godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie.

Relacje personelu z dziećmi

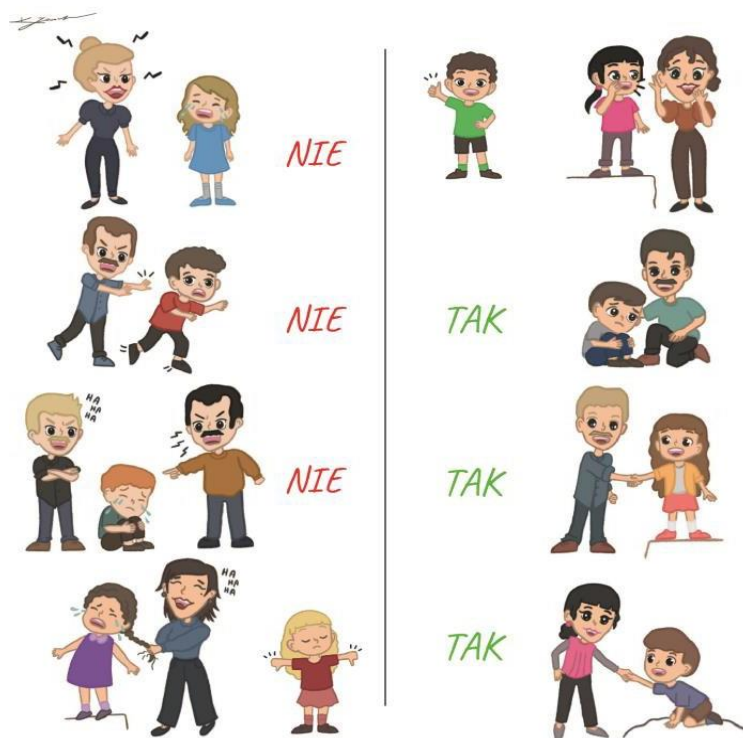
1. Działania podejmowane wobec Was powinny być adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.
2. Nikt nie może Was bić, szturchać, popychać, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć, obrażać ani dotykać w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Osobom pracującym w PCPR w Pleszewie nie wolno używać wobec Was wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, kierować wypowiedzi dotyczących aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywać władzę lub przewagę fizyczną nad Wami (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
4. Osoba dorosła pracująca w PCPR w Pleszewie nie może Wam proponować alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w Waszej obecności.
5. Jeśli czujesz się niekomfortowo w jakiejś sytuacji wobec konkretnego zachowania, czy słów osób dorosłych pracujących w PCPR w Pleszewie możesz o tym powiedzieć innemu pracownikowi PCPR w Pleszewie swojemu opiekunowi lub Dyrektorowi PCPR w Pleszewie i możesz oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
6. Pracownicy PCPR w Pleszewie nie mogą zapraszać Was do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z Wami poza godzinami pracy.
7. Właściwą formą komunikacji pracownika PCPR w Pleszewie z Wami lub Waszymi rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail i telefon).

Zasady bezpiecznych relacji dziecko - dziecko w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

Zdarzają się sytuacje, kiedy w PCPR lub na spotkaniach organizowanych przez PCPR w Pleszewie poza jego siedzibą spotykasz się z dziećmi z innych rodzin zastępczych z uwagi na to przygotowaliśmy zasady bezpieczeństwa relacji dziecko - dziecko.

1. Traktuj kolegów/koleżanki z należytyym szacunkiem.
2. Słuchaj innych, gdy mówią, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Konflikty rozwiązuj w sposób pokojowy:
 - a. Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko nasili,
 - b. Powiedz co według Ciebie jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz,
 - c. Słuchaj co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj to co usłyszałeś/usłyszałaś,
 - d. Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć,
 - e. Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga,
 - f. Pamiętaj! Jeśli nie uda się Wam rozwiązać konfliktu, zawsze możecie zwrócić się o pomoc do pracownika PCPR w Pleszewie bądź swojego opiekuna.
5. Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda, zawsze poinformuj o tym osobę dorosłą.
6. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej innego dziecka.
7. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek. Nigdy nie dotykaj kolegi/koleżanki w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
8. Nie wolno Ci wyśmiewać, obgadywać, ośmieszać, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać innych dzieci.
9. Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach lub opiekunach Twoich kolegów i koleżanek.
10. Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.
11. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
12. Bądź tolerancyjny - szanuj odmienny wygląd, przekonania, wierzenia, poglądy innych.
13. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj prywatnych rzeczy.
14. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez jego/jej wyraźnej zgody.
15. Szanuj rzeczy osobiste i mienie kolegów/koleżanek.
16. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
17. Nie namawiaj innych do krzywdzenia.

Zachowanie pracowników PCPR względem dzieci (wersja dla najmłodszych)

POMOC

112

Numer alarmowy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia

116 111

CAŁODOBOWY Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

800 12 12 12

CAŁODOBOWY Dzielący Telefon Zaufania Roszczeń Praw Dziecka

Międzynarodowy znak pomocy

Numery alarmowe:

800 12 12 12

CAŁODOBOWY Dzielący Telefon Zaufania Roszczeń Praw Dziecka

116 111

CAŁODOBOWY Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

112

Numer alarmowy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia

**Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko
oraz dziecko – dziecko ustalone
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie Pleszewie**

Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad pracownicy potwierdzają podpisaniem oświadczenia.

I. Relacje personelu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie z dziećmi

Każdy pracownik PCPR w Pleszewie jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi w PCPR w Pleszewie i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Każdy pracownik zobowiązany jest działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

II. Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie pracownik zobowiązany jest:
 - a) zachować cierpliwość i szacunek,
 - b) słuchać uważnie dziecka i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji,
 - c) informować dziecko o podejmowanych decyzjach jego dotyczących, biorąc pod uwagę oczekiwania dziecka,
 - d) szanować prawo dziecka do prywatności, jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe, jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy,
 - e) zapewniać dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów mogą o tym powiedzieć pracownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
2. Pracownikowi zabrania się:
 - a) zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania dziecka oraz podnoszenia głosu na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,
 - b) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,

- c) zachowywania się w obecności dziecka w sposób niestosowny obejmuje to: używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

III. Działania realizowane z dziećmi

1. Pracownik zobowiązany jest:
 - a) doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
 - b) unikać faworyzowania dzieci.
2. Pracownikowi zabrania się:
 - a) nawiązywania z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, składania mu propozycji o nieodpowiednim charakterze obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie nieletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
 - b) utrwalania wizerunku nieletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli Dyrekcja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów oraz samych dzieci,
 - c) proponowania nieletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji, jak również używania ich w obecności małoletnich,
 - d) przyjmowania pieniędzy, prezentów od nieletnich, od rodziców/opiekunów dziecka,
 - e) wchodzenia w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, zachowywania się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzących do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych – nie dotyczy to okazjonalnych podarków.
3. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane Dyrektorowi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie. Jeśli pracownik jest ich świadkiem zobowiązany jest reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

IV. Kontakt fizyczny z dziećmi

1. Jakiegokolwiek przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego.

2. Pracownik zobowiązany jest:
 - a) kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
 - b) być zawsze przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań,
 - c) zachować szczególną ostrożność wobec dziecka, które doświadczyło nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, w takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
3. Pracownikowi zabrania się:
 - a) bicia, szturchania, popychania oraz naruszania integralności fizycznej dziecka w jakikolwiek inny sposób,
 - b) dotykania dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
 - c) angażowania się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
4. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, pracownik zobowiązany jest unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Jeśli pielęgnacja i opieka higieniczna nad dziećmi należą do obowiązków pracownika – zostanie on przeszkolony w tym kierunku.
5. Kontakt fizyczny z dzieckiem musi być jawny, nieukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zobowiązany jest zawsze poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

V. Kontakty pracownika z dzieckiem poza godzinami pracy

1. Obowiązuje zasada, że kontakt z dziećmi uczęszczającymi do Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
2. Pracownikowi zabrania się zapraszania dzieci do swojego miejsca zamieszkania, spotkania się z nimi poza godzinami pracy obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy pracownik zobowiązany jest poinformować o tym Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, a rodzice/opiekunowie dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

5. Utrzymanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

VI. Bezpieczeństwo online

1. Pracownik musi być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, a także własnych działań w internecie. Dotyczy to polubień określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których może on spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta. Jeśli profil pracownika jest publicznie dostępny, to również dzieci i ich rodzice/opiekunowie mają wgląd w cyfrową aktywność pracownika

Załącznik nr 4 do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie „Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.”

Jak rozpoznać przemoc?

Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje kilka objawów jednocześnie prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.

Sprawcami przemocy są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko. Najrzadziej sprawcami przemocy wobec dzieci są osoby zupełnie przypadkowe, nieznanie dziecku ani jego otoczeniu.

Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.

Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to co robią jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.

Zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone:

- a. Wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami,
- b. Dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe,
- c. Wyraźnie odmienne zachowanie dziecka w obecności rodzica/opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób,
- d. Dziecko boi się rodzica/opiekuna,
- e. Długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz,
- f. Opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym,
- g. Strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój,
- h. Problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem,
- i. Moczanie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem,
- j. Zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty,
- k. Powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne,
- l. Dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną),
- m. Przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub prośenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka,

- n. Niechęć do przebijania się w towarzystwie innych,
- o. Samookaleczenie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Na jakie zachowania ze strony rodzica/opiekuna warto zwrócić uwagę?

- a. Ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem,
- b. Wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka,
- c. Nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku,
- d. Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia,
- e. Ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego, obwinia za przemoc („to jego wina”, „ona mnie sprowokowała”),
- f. Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe),
- g. Stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne,
- h. Wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej),
- i. Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji),
- j. Przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność,
- k. Przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem,
- l. Jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka,
- m. Nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych,
- n. Stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

Objawy fizyczne na ciele dziecka:

- a. pręgi na plecach, nogach i rękach,
- b. złamania,
- c. wybicia palców,
- d. pęknięcia skóry,
- e. strupy w miejscach przyczepu włosów usznych do czaszki,
- f. krwawe wylewy do obu gałek ocznych,
- g. ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie,
- h. zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim,
- i. liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka,
- j. krwawe sine ślady na podszwach stóp.

Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego:

- a. Ciąża, która powstała u osoby poniżej 15 roku życia,
- b. choroby przenoszone drogą płciową,
- c. obecność nasienia w otworach ciała dziecka,
- d. urazy genitaliów i odbytu dziecka,
- e. infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające.

Symptomy wynikające z zaniedbania:

- a. Dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach),
- b. Dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków),
- c. Dziecko jest ubrane nieadekwatnie do pogody,
- d. Dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu,
- e. Dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom.
- f. Dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu,
- g. Dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej (pozostawienie dziecka w wieku poniżej 7 lat samego w domu, jako dopuszczenie do jego przebywania w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, stanowi wykroczenie z art. 106 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119). Wykroczenie to może popełnić wyłącznie osoba mająca obowiązek nadzoru lub opieki nad dzieckiem. W przypadku starszych dzieci odpowiedzialność będzie oceniana indywidualnie, w zależności od tego, czy osoba pozostawiona była w stanie rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, które mogło (lecz nie musiało) zagrażać jego zdrowiu. Popełnienie wykroczenia ma charakter formalny, tzn. wystarczy dopuszczenie do przebywania dziecka w takich okolicznościach, żaden skutek w postaci np. uszczerbku na zdrowiu nie musi zaistnieć, aby można było mówić o odpowiedzialności z tego artykułu).*

* Załącznik opracowano na podstawie materiałów edukacyjnych i szkoleniowych Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

**Załącznik nr 5 do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie „Karta interwencji”**

Data:
Imię i nazwisko osoby sporządzającej kartę:

Imię i nazwisko dziecka:							
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)							
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia							
Opis działań podjętych przez koordynatora/ pedagoga/psychologa	Data: Działanie:						
Spotkania z opiekunami dziecka	Data: Opis spotkania:						
Forma podjętej interwencji (zaznaczyć właściwe)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;"></td> <td>Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Inny rodzaj interwencji (<i>jaki?</i>):</td> </tr> </table>		Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa		Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny		Inny rodzaj interwencji (<i>jaki?</i>):
	Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa						
	Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny						
	Inny rodzaj interwencji (<i>jaki?</i>):						
Dane dotyczące interwencji	Data interwencji: Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję :						
Wyniki interwencji – działania organów wymiaru sprawiedliwości (jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach działania placówki lub działania rodziców)	Data: Działanie:						

Załącznik nr 6 do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

Wzór – ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

Czy zapoznałeś się ze „Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązującymi w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie”?	
Czy znasz treść załączników odnoszących się do relacji pracownik-dziecko?	
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?	
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?	
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika?	
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem?	

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie (np. wolontariuszy, pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

Gdy podejrzewasz, że dziecko:

1. doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie (Uwaga! Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.):
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie, zawiadom policję pod nr 112, Ośrodek Pomocy Społecznej lub Centrum Usług Społecznych, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej **668 473 977**, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „NIEBIESKA LINIA” prowadzone przez Stowarzyszenie „Niebieska Linia” **800 120 002** (w rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie).
2. doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie):
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - zakończ współpracę / rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko.
3. jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw:
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji).
4. doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadź rozmowę dyscyplinującą, a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 18 roku życia (przemoc rówieśnicza)

Gdy podejrzewasz, że dziecko:

1. doświadcza ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc,
 - równoległe powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (zawiadomienie można zaadresować do najbliższej jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji).
2. doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze,
 - w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny (wniosek należy złożyć na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane Ci dane dziecka, tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy – opisz, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałeś/-aś).

Zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

Gdy podejrzewasz, że dziecko:

1. doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (Uwaga! Oznacza to spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała, np. złamanie, zasinienie, wybitcie zęba, zranienie, a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.), wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie;
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie;
 - zawiadom policję pod nr 112, Ośrodek Pomocy Społecznej lub Centrum Usług Społecznych, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej **668 473 977**, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „NIEBIESKA LINIA” prowadzone przez Stowarzyszenie „Niebieska Linia” **800 120 002** (w rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie).
2. jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw:
 - poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstw (Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie można też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji).
3. doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej):
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka,
 - porozmawiaj z rodzicem/opiekunem,
 - powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
 - w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej.
4. doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):
 - zadbaj o bezpieczeństwo dziecka,
 - przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie,
 - powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego,

- w przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej (Ośrodek należy powiadomić na piśmie lub mailowo. Pamiętać należy o podaniu wszystkich znanych danych dziecka, tj. imienia i nazwiska, adresu zamieszkania, imion i nazwisk rodziców. Opisz wszystkie niepokojące okoliczności występujące w rodzinie i wszystkie znane Ci fakty),
- równoległe złóż do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny (wniosek składa się na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaje się wszystkie znane dane dziecka, tj. imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców, oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy – opis, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowano).

Lista pracowników potwierdzających zapoznanie się ze Standardami ochrony małych dzieci przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie

Lp.	Imię i Nazwisko	Podpis	Data